

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van GO! basisschool Irishof Kapellen te KAPELLEN

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	448
Instelling	GO! basisschool Irishof Kapellen
Directeur	Carla VOETEN
Adres	Kapelsestraat 37 - 2950 KAPELLEN
Telefoon	03-660.13.04
Fax	03-664.86.70
E-mail	bs.kapellen@g-o.be
Bestuur van de instelling	GO! scholengroep FORUM
Adres	Sint Catharinastraat 10 - 2940 STABROEK
Scholengemeenschap	Scholengroep 2 Forum
Adres	Geelvinckstraat 15 - 2940 STABROEK
CLB	GO! CLB Brasschaat
Adres	Van Hemelrijcklei 81 - 2930 BRASSCHAAT
Dagen van het opvolgingsbezoek	14-03-2014
Einddatum van het opvolgingsbezoek	14-03-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	26-03-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Dirk JANSSENS
Teamleden	Frank VERSTRAELEN
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	NIHIL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	4
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 01-03-2010 tot 04-03-2010 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-09-2013 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

Lager onderwijs - Leergebieden
wereldoriëntatie

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Het team van de lagere afdeling heeft het tekort voor wereldoriëntatie weggewerkt en realiseert in voldoende mate de eindtermen voor wereldoriëntatie. Een strategisch verbetertraject verhoogde de doelgerichtheid en doeltreffendheid van het onderwijsleeraanbod en –proces in sterke mate. Het leerplan vormt meer en meer een referentiekader om het wereldoriënterend onderwijs te plannen, uit te voeren, te evalueren en – waar nodig – bij te sturen. De leerkrachten bewaken in toenemende mate de volledigheid, de graduele opbouw en het evenwicht in het aanbod. Opvallend is het enthousiasme voor wereldoriëntatie bij leerlingen en leerkrachten.

Besluitvorming	Het team investeerde de voorbije jaren sterk in de optimalisering van het onderwijsleeraanbod en –proces voor wereldoriëntatie. Hoewel het team meerdere wijzigingen onderging, slaagde het er in om geleidelijk een strategisch verbetertraject te ontwikkelen en uit te voeren. Het pedagogisch college van de school droeg hierbij de verantwoordelijkheid voor het beleidsvoorbereidend en – uitvoerend werk.
Kwaliteitszorg	
Leiderschap	
Professionalisering	
Visieontwikkeling	

Het hele team werkte tijdens dit traject samen met de pedagogische begeleidingsdienst. Via pedagogische studiedagen, nascholingsmomenten, personeelsvergaderingen en andere overlegmomenten besteedde het team uitdrukkelijk aandacht aan een diepgaande studie van het leerplan, de verschillende domeinen en de bijbehorende leerplandoelen. Dit resulteerde in een duidelijker inzicht in de algemene visie en de domeinspecifieke visieteksten van het leerplan. Het team verhoogde op die manier structureel de gezamenlijke doelgerichtheid voor wereldoriëntatie.

In een volgende fase stuurde het team het onderwijsleeraanbod en –proces bij. De directeur en de pedagogische begeleiders boden ondersteuning via onder meer feedback op lesvoorbereidingen, klasbezoeken en (functionerings)gesprekken. Op die manier verwierven leerkrachten zowel individueel als op teamniveau meer en meer inzicht in de actuele maatschappelijke verwachtingen voor wereldoriëntatie.

Het doordachte verbetertraject resulteert algemeen in een doelgerichter onderwijsleeraanbod en –proces voor wereldoriëntatie.

De studie en bespreking van de bouwstenen in het leerplan hebben een wezenlijke en positieve invloed gehad op het denken over wereldoriënterend onderwijs. Het nieuwe leerplan bood hierbij heel wat informatie om een gelijkgerichte, schooleigen visie voor wereldoriëntatie te ontwikkelen. Opmerkelijk is dat het team erin slaagde om de visie uit het leerplan én schooleigen aspecten met elkaar te verzoenen in een duidelijke én uitdagende visietekst. Deze visie was en is het eerste referentiekader om kwaliteitsvol wereldoriënterend onderwijs te organiseren.

‘Beleving en verwondering’ is één van de centrale invalshoeken voor de planning en de uitvoering van het onderwijsleeraanbod en -proces. Vanuit deze invalshoek focussen leerkrachten op de verwerving van kennis en inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. Ze bestudeerden daartoe per leerjaar de specifieke, systematisch aan te pakken leerplandoelen en besteedden daarbij in het bijzonder aandacht aan een correcte interpretatie ervan. De mate waarin leerkrachten ook intentioneel focussen op de ‘verder te zetten’ en ‘aan te zetten’ doelen kan algemeen nog worden verhoogd, waardoor de realisatie van de graduele opbouw kan worden versterkt.

Bovenvermelde studie vormde de basis voor de herwerking van het aanbod en de ontwikkeling van nieuwe thema’s. Zowel thema’s in het onderwijsleerpakket voor Nederlands, seizoens- of kalendergebonden gebeurtenissen, de actualiteit als de leef- en belevingswereld en/of de interesses van leerlingen zijn richtinggevend voor de concrete keuze en invulling ervan.

Het leerplan vormt in toenemende mate het referentiekader om een bij de thema’s passend onderwijsleeraanbod en –proces te voorzien. Leerkrachten vertrekken meer en meer vanuit de (leerplan)doelen om inhouden, activiteiten en/of projecten uit te werken. Zij baseren zich bij de bepaling van de inhouden op een veelheid aan bronnen zoals onder meer naslagwerken, onderwijsleerpakketten en/of informatie op het internet. Naast de verantwoordelijkheid voor het leerjaarspecifieke aanbod werkt het team ook periodiek samen een project uit waardoor de hele school vanuit eenzelfde invalshoek ‘de wereld’ bestudeert. De organisatie ervan draagt niet alleen bij tot een positief en open schoolklimaat maar biedt het team ook kansen om de gelijkgerichtheid via onderlinge afstemming te verhogen.

De recente ingebruikname van een elektronisch platform biedt mogelijkheden om op (korte) termijn de planning te digitaliseren en te centraliseren waardoor het leerplan zowel kan worden gebruikt om de volledigheid en de didactische frequentie waarmee doelen aan bod komen te bewaken als om het onderwijsleeraanbod en –proces te plannen. De geleidelijke invoering ervan biedt het team de nodige tijd om zowel de technische als inhoudelijke kanten ervan in de vingers te krijgen.

Via de actuele planning slagen leerkrachten er echter ook reeds in om een evenwichtig en (meer) volledig onderwijsleeraanbod te voorzien. Het team heeft ook intentioneel aandacht voor een meer multiperspectieve benadering voor wereldoriëntatie, waardoor in toenemende mate horizontale samenhang tussen de verschillende domeinen én met andere leergebieden wordt gecreëerd. Een verdere integratie van een groot gedeelte van de lessen techniek in de thema’s biedt nog kansen om de horizontale samenhang te versterken. Daarnaast bestaat de uitdaging voor de leerkrachten van de derde graad erin om een evenwicht te

creëren tussen een multiperspectieve aanpak binnen een krachtige leeromgeving en een opdeling in domeinen gericht op formatieve evaluatie en de overgang naar het secundair onderwijs.

Wereldoriëntatie krijgt een prominente plaats in de weekplanningen van leerkrachten. Het team maakte duidelijke afspraken over de aanwending van de (nodige) onderwijstijd waardoor in alle leerjaren voldoende leermomenten voor de leerlingen worden voorzien.

De leerkrachten focussen terecht op het bijbrengen van zowel algemene als specifieke vaardigheden. De invalshoek 'beleving en verwondering' vormt meer en meer een criterium, waardoor leerkrachten meer tijd voorzien om 'de wereld' in te trekken om de leerlingen op een actieve manier kennis, inzichten en vaardigheden bij te brengen. Waarnemen, exploreren, experimenteren, informatie opzoeken en verwerken, technieken ontdekken en toepassen,... krijgen een duidelijke plaats in het onderwijsleerproces. Via gevarieerde en uitdagende werk-, organisatie- en groeperingsvormen krijgen de leerlingen kansen om te leren. De aandacht voor actief, interactief en coöperatief leren resulteert daarbij in zowel 'samen leren' als 'samen leven'.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De lagere afdeling beschikt over voldoende leermiddelen om het leerplan te realiseren. Opvallend is de zeer uitgesproken aandacht voor de plaats ervan in de klasinrichting. De ruimte en – in het bijzonder – tijdsaders zijn gradueel opgebouwd en worden functioneel en dynamisch gebruikt. De leerkrachten gaan op een creatieve en doordachte manier om met de beschikbare middelen en materialen.

Om de werkelijkheidswaarde van het onderwijs te verhogen heeft het team veel meer aandacht voor het gebruik van doelgerichte leerwandelingen in de onmiddellijke omgeving van de school, leeruitstappen in 'een stukje van de wereld' en het betrekken van experts in de school- en klaswerking. Daarnaast brengen leerkrachten heel wat aspecten van de werkelijkheid in de klas via het gebruik van realia of meer indirect via het gebruik van audiovisueel materiaal en gevarieerde informatiebronnen voor de leerlingen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De sterke ontwikkeling van de doelgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en – proces en de bijbehorende wijzigingen in zowel inhoud als werkvormen dagen het team sterk uit om de actuele evaluatiepraktijk te onderzoeken en te verbreden. Ook hier kan het leerplan inspirerend werken bij de verdere uitwerking ervan.

Het team experimenteert op dit moment tot op zekere hoogte met meerdere evaluatievormen om de bruikbaarheid en de functionaliteit ervan te onderzoeken. De leerkrachten zijn zich bewust dat de evaluatie van de verwerving van kennis en inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes een verschillende aanpak behoeven. Ze hanteren bij de evaluatie meer en meer de vooropgestelde (leerplan)doelen om een passende evaluatievorm te kiezen en om passende opdrachten/oefeningen uit te werken.

De toenemende aandacht voor de ontwikkeling van passende evaluatievormen biedt duidelijk mogelijkheden om de hierbij verzamelde gegevens niet enkel op leerlingenniveau maar ook op klas- en schoolniveau te gebruiken. Deze beeldvorming creëert kansen om periodiek onder meer de graduele opbouw en de kwaliteit van het onderwijsleeraanbod en –proces in kaart te brengen, te

analyseren, te bespreken en – zo nodig – bij te sturen. Op dit moment gebruikt het team een externe toets om op het einde van het zesde leerjaar onder meer voor wereldoriëntatie inzicht te krijgen in wat de leerlingen kennen en kunnen. De resultaten hiervan worden meer en meer afgezet tegen deze van een ruimere groep scholen en leiden - indien nodig - tot initiatieven om het onderwijsleeraanbod en/of –proces bij te sturen.

Het huidige verbetertraject voor de evaluatie leidde bij het team tot een andere kijk op het belang van de plaats voor wereldoriëntatie in de leerbegeleiding, het leerlingvolgsysteem en de rapportering. Het team richt zich op dit moment prioritair op het bijsturen van de leerbegeleiding, de verdere ontwikkeling van een leerlingvolgsysteem en op de verruiming van de rapportering waardoor meer informatie over de beginsituatie en de ontwikkelingen van de leerlingen voor wereldoriëntatie wordt verzameld.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De toenemende aandacht voor de verbreding en verfijning van de beeldvorming voor wereldoriëntatie biedt logischerwijze ook meer kansen om verschillen tussen en specifieke noden van leerlingen te ontdekken. De optimalisering van het onderwijsleeraanbod en –proces leidt duidelijk tot een krachtige(re) leeromgeving waardoor zowel de betrokkenheid van de leerlingen als de doelgerichtheid van het onderwijs worden verhoogd.

De leerkrachten besteden dan ook geleidelijk meer aandacht aan de verruiming van de zorg. De mate waarin preventie, differentiatie en remediëring binnen wereldoriëntatie een plaats krijgen, kan nog duidelijk verhogen. Het hele team is zich ervan bewust dat ook hier de nodige begeleiding kan en moet worden voorzien. Een structurele verruiming van de leerbegeleiding voor wereldoriëntatie biedt het team kansen om de leerlingen nog meer te ondersteunen en/of te begeleiden met het oog op een nog meer uitgesproken aanpak van de (volledige) persoonlijkheidsontwikkeling.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het team slaagde erin om samen met de pedagogische begeleidingsdienst het verbetertraject op een doordachte en strategische wijze te plannen en uit te voeren. Naast de positieve effecten op het onderwijsleeraanbod en –proces voor wereldoriëntatie droeg het traject ook bij tot de (verdere) ontwikkeling van het beleidsvoerend vermogen van de school.

‘Samen school maken’ kreeg hierbij heel wat aandacht. Nog meer dan in het verleden kwam het team tot het besef dat de uitvoering van een (onderwijs)opdracht binnen een school geen individuele maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid inhoudt.

Om voldoende gelijkgerichtheid in ‘denken en doen’ te creëren ondernam het team heel wat initiatieven om de inzicht in elkaars opdracht en praktijk te vergroten, waarbij elkaars eigenheid echter ook een duidelijke plaats mocht behouden. Pedagogische studiedagen, personeelsvergaderingen, hospiteerbeurten, het delen van expertise via informele en formele gesprekken en overleg, functioneringsgesprekken,... droegen wezenlijk bij tot de verhoging van de deskundigheid van het team.

Het pedagogisch college – en ruimer het hele team – realiseert zich vanuit de bij het verbetertraject opgedane (beleids)ervaringen het belang om bij de aanpak van veranderingen of vernieuwingen een passende implementatiestrategie te kiezen en uit te voeren. Het college neemt hierbij een steeds meer

beleidsvoorbereidende en –uitvoerende rol op zich, waardoor onder meer het innovatief vermogen van de school verhoogt.

De onderwijsinspectie vertrouwt er dan ook sterk op dat het team het verbetertraject afrondt via een sterke, structurele verankering van de veranderingen en vernieuwingen in de klas- en schoolwerking.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk JANSSENS de inspecteur-verslaggever	Carla VOETEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	